

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 62/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. februára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Michalom Zemanom, Advokátska kancelária Zárecký Zeman, Medená 18, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 339/2009 a jeho rozsudkom z 28. mája 2013 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cob 195/2013 a jeho rozsudkom z 3. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. decembra 2015 faxom a 21. decembra 2015 poštou doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 339/2009 a jeho rozsudkom z 28. mája 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cob 195/2013 a jeho rozsudkom z 3. septembra 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“). Sťažnosť bola doplnená podaním sťažovateľov doručeným ústavnému súdu 28. decembra 2015.

2. Sťažovatelia svoju sťažnosť odôvodnili tým, že boli účastníkmi konania vo veci „náhrady škody“ o zaplatenie sumy 166,14 €. Okresný súd napadnutým rozsudkom ich žalobu zamietol a následne po podaní odvolania krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil, pričom sa len stotožnil, resp. zopakoval dôvody prvostupňového rozhodnutia. Odôvodnenie napadnutých rozhodnutí okresného súdu, ktoré v sťažnosti podrobne opisujú, považujú sťažovatelia za nedostatočné, vyslovujú svoj právny názor na danú vec a nesúhlasia s právnymi a skutkovými závermi všeobecných súdov, keďže ich považujú za formalistické. Krajský súd im taktiež nedal odpovede na všetky ich námietky uvedené v odvolaní. Okrem toho v konaní nebol zistený riadne skutkový stav veci, pretože pri svojom rozhodovaní všeobecné súdy „v rozpore so zásadou rovného postavenia účastníkov konania vychádzali z pravdivosti tvrdení odporcu, pričom odmietli vykonať sťažovateľmi navrhnuté dôkazy na spochybnenie týchto tvrdení“. Tvrdia, že štátny príspevok pre mladých

im bol vyplatený v nižšej ako zákonom ustanovenej výške, a nesúhlasia so závermi všeobecných súdov, že výpočet príspevku odporcom bol správny v zmysle podmienok určených v dohode medzi Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a odporcom. Všeobecné súdy sa taktiež nezaoberali správnosťou výpočtu, resp. ich prednesenými podrobnými výpočtami uvedenými v odvolaní, ktoré prinajmenšom spochybňovali spôsob výpočtu štátneho príspevku odporcu, a v tejto veci v „*podstate rezignovali na svoju zákonnú povinnosť aplikovať právo*“.

3. Žalobu o náhradu škody podali na okresnom súde v decembri 2009 a rozsudok bol vyhlásený 28. mája 2013. Krajský súd ako odvolací súd rozhodol 3. septembra 2015, teda celková doba konania signalizuje aj porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom nevyužili podať v tejto veci sťažnosť na zbytočné prietahy predsedovi okresného súdu a predsedovi krajského súdu.

4. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Konaním Okresného súdu Pezinok sp. zn. 26Cb 339/2009 a jeho rozsudkom v tomto konaní zo dňa 28.5.2013 a konaním Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Cob 195/2013 a jeho rozsudkom v tomto konaní zo dňa 3.9.2015. boli porušené základné práva a slobody Sťažovateľov a to právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, právo na konanie bez zbytočných prietáhov a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na spravodlivé súdne konanie a právo, aby bola ich vec v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom podľa článku 6 ods. 1. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Okresného súdu Pezinok. sp. zn. 26Cb 339/2009 zo dňa 28.5.2013 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 8Cob 195/2013 zo dňa 3.9.2015 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Pezinok na ďalšie konanie.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané zadostučinenie 5.000 €.

Ústavný súd priznáva Sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia k rukám jeho právneho zástupcu...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za

zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

8. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov, že postupom okresného súdu a krajského súdu, ako aj ich napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu ich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a na prerokovanie vecí bez zbytočných prierahov a vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.A

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu, rovnosť účastníkov konania a práva na spravodlivé súde konanie napadnutým rozsudkom okresného súdu

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

11. Sťažovatelia namietali najprv porušenie označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorý rozhodol o zamietnutí ich žaloby o zaplatenie peňažnej sumy s prísl. Z obsahu sťažnosti (a k nej pripojených písomností) vyplýva, že sťažovatelia proti predmetnému rozsudku okresného súdu podali riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom sp. zn. 8 Cob 195/2013 z 3. septembra 2015. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože na základe podaného odvolania (pozri časť I bod 2) to patrilo do právomoci krajského súdu. V čl. 127 ods. 1 ústavy už spomenutý princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovatelia nemôžu domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom,

musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.B

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu, rovnosť účastníkov konania a práva na spravodlivé súde konanie napadnutým rozsudkom krajského súdu

12. K sťažnostným námietkam sťažovateľov týkajúcim sa porušenia ich označených práv ústavný súd uvádza, že nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím (odvolacieho) krajského súdu a námietkami sťažovateľov a nestotožňuje sa s ich názorom, že ide o neodôvodnený rozsudok. Samotné dôvody ich námietok (pozri bližšie bod 2), ktoré mali vyústiť do porušenia jej označených práv, nepovažoval ústavný súd za opodstatnené. Napadnutý rozsudok krajského súdu (na 12 s.), ktorý nadväzoval na riadne odôvodnený napadnutý rozsudok okresného súdu (na 13 s.) a s ktorým sa odvolací súd stotožnil (umožňovalo mu ustanovenie § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), nemožno v žiadnom prípade považovať za svojvoľný, a teda ústavný súd v danej veci nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie právnych a skutkových záverov tohto súdu k potvrdeniu správnosti názoru okresného súdu o tom, že „*Dohoda uzavretá medzi Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR a Dexiou bankou Slovensko, a. s. o postupe a technickom zabezpečení poskytovania príspevku z prostriedkov štátneho rozpočtu SR...*“ je v časti výpočtu štátneho príspevku zákonná a platná (s. 11). Obdobne ústavný súd nepovažuje za svojvoľné alebo celkom zjavne neopodstatnené ani ďalšie závery krajského súdu o nezistení porušenia ich označených práv na súdnu ochranu a rovné postavenie v spore (na s. 10), resp. iné úvahy krajského súdu (s. 12), ktoré ho napokon viedli k rozhodnutiu vo veci samej v neprospech sťažovateľov (ústavný súd z tohto rozhodnutia nemal potrebu bližšie citovať jeho skutkové a právne závery, pretože obsah je sťažovateľom dobre známy, keďže napadnutý rozsudok pripojili aj k svojej sťažnosti, pozn.). Iba námietky sťažovateľov v sťažnosti (uvedené v bode 2) a nedanie priamych

a vyčerpávajúcich odpovedí na ich všetky argumenty prednesené v odvolaní ešte samy osebe v kontexte ostatných súvisiacich okolností prípadu nepostačujú na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia a ústavný súd nemá v tejto situácii žiadny relevantný dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu, pretože nie je ani štvrtou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

13. Ústavný súd v neposlednom rade uvádza aj svoj právny názor, podľa ktorého ak Občiansky súdny poriadok v § 238 ods. 5 upravuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustné vo veciach, v ktorých je napadnuté právoplatné rozhodnutie neprevyšujúce trojnásobok minimálnej mzdy, táto skutočnosť predstavuje vo sfére všeobecného súdnictva zákonný dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu neprípustnosti vzhľadom na to, že ide o sumu bagateľnú (pozri napr. IV. ÚS 358/08 alebo IV. ÚS 717/2013), ktorá vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných všeobecnými súdmi, potom by bolo proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý aj do roviny ústavného súdnictva (IV. ÚS 431/2012). Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011)]. Vo veci sťažovateľov o takýto výnimočný prípad podľa názoru ústavného súdu zjavne nejde.

14. Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú ústavnej ochrany v spore o sumu, ktorá je aj zjavne bagateľná (pozri bod 2), ústavný súd dospel k záveru, že v ich veci nie sú podľa jeho doterajšej judikatúry splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne II. ÚS 804/2015).

II.C

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupmi okresného súdu a krajského súdu

15. Sťažovatelia v tejto časti sťažnosti (pozri bod 3) namietajú porušenie svojich označených práv, pretože všeobecné sudy o ich žalobe podanej v decembri 2009 rozhodli právoplatne až po šiestich rokoch (v roku 2015).

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú zbytočné prietahy v konaní, vychádza zo svojej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo (napr. II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, II. ÚS 55/02, IV. ÚS 102/05). Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva/práv, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

17. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v rovnakom rozsahu sa vzťahuje aj na právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže preto vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd meritórne rozhodol (m. m. II. ÚS 184/06).

18. Sťažovatelia sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 17., resp. 21. decembra 2015 namietali porušenie svojich práv (bod 15) postupom okresného súdu, ako aj krajského súdu (bez bližšej špecifikácie období nečinnosti), pričom ako sami uvádzajú v podanej sťažnosti, rozsudok krajského súdu z 3. septembra 2015 im bol doručený ešte 17. októbra 2015, teda konanie už bolo právoplatne skončené. Z uvedeného vyplýva, že v čase, keď sťažovatelia doručili ústavnému súdu sťažnosť, v ktorej namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo už konanie v merite na

označených orgánoch súdnej moci právoplatne skončené, z čoho vyplýva logický záver, že v tomto čase už k žiadnym priet'ahom v napadnutých konaniach nedochádzalo.

19. Zistený faktický stav bol vo vzťahu k obsahu s'ťažnosti, v ktorej s'ťažovatelia namietali porušenie svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v právoplatne skončenom konaní, s prihliadnutím na zmysel a účel ochrany týchto práv relevantný pre záver ústavného súdu, že s'ťažnosť s'ťažovateľov je v tejto súvislosti neopodstatnená, čo v zmysle § 25 ods. 2 zákona ústavnom súde zakladá dôvod na jej odmietnutie z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

20. Okrem toho s'ťažovatelia v súvislosti s údajnými priet'ahmi v namietaných konaniach ústavnému súdu uviedli, že nepodali s'ťažnosti predsedom okresného súdu a krajského súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, preto by s'ťažnosť v tejto časti bola okrem zjavnej neopodstatnenosti ešte aj neprípustná (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

21. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia. Vzhľadom na odmietnutie s'ťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách s'ťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2016